

Krant

Driemaandelijks tijdschrift voor natuur- en milieueducatie in Vlaanderen

37ste jaargang nr. 2 april – mei – juni 2007

Uitgegeven door het Centrum Voor Natuur- en milieueducatie vzw • ISSN 0771-291X • V.U.: P. Stryckers, Meir 44a, 2000 Antwerpen • Kantoor van afgifte: Antwerpen X •

De CVN-Krant verschijnt in: maart - juni - september - december • Abonnementen en redactie: Meir 44a, 2000 Antwerpen, tel.: 03-226 02 91, fax: 03-233 59 97, e-mail: info@c-v-n.be • url: www.c-v-n.be

INHOUD

O DIERBAAR ANTWERPEN

BOEKBESPREKINGEN

KORT GENOTEERD

UIT DE PROVINCIES

VAN HET SECRETARIAAT

O DIERBAAR ANTWERPEN - Festival over mens en dier in de stad Antwerpen.

Van 5 mei tot 30 september 2007 loopt in Antwerpen een groot 'beestig' festival met de naam 'O DIERBAAR ANTWERPEN'. Initiatiefnemers zijn Antwerpen Open, de Zoo, de musea van de stad Antwerpen en verschillende culturele partners van allerlei pluimage. Ook Natuurpunt Educatie en het CVN werken eraan mee.

Dieren in de stad

Blikvanger van het festival is de negenkoppige houten olifantenfamilie die voor het Centraal Station richting Zoo marcheert. O dierbaar Antwerpen stelt onze relatie tot dieren in de stad scherp. Of het nu is om onze vertroetellust bot te vieren, of het beest in onszelf te temmen, het dierlijke in ons, mensen, ligt dicht bij het menselijke in onze dieren. Zelfs in het dieronvriendelijke stadswoud van gebouwen, voelen veel moderne dieren zich thuis als een vis in het water. Een dier in de stad valt op, omdat het zo contrasteert met de omgeving of net omdat het er zich zo aangepast heeft. Het zullen altijd dier-bare lotgenoten blijven, we kunnen niet zonder.

Van mei tot september kan je in de stad terecht voor tientallen evenementen rond dit thema: tentoonstellingen, een prentenkabinet in de Zoo, theater, films, workshops én verrassen de stadsnatuurwandelingen. Het volledige programma vind je op www.odierbaarantwerpen.be

Op zoek naar vreemde vogels en rare snuiters

Het programma 'natuurwandelingen' bestaat uit drie verschillende activiteiten.

- **Stadssafari.** Over een parcours van 5 km (van het Eco-Huis in Borgerhout naar de Eiermarkt in de binnenstad) vind je in de etalages van diverse winkels opgezette vogels uit de collectie van Natuurpunt Educatie. Elke vogel is voorzien van uitleg over het dier. De route van deze wandeling kan je opvragen (zie contactgegevens onderaan dit artikel).
- **Havenfietstocht.** Onder begeleiding van een ervaren natuurgids kan je op vier zondagen in juli al fietsend in de haven onverwachte vogelbroedplaatsen ontdekken.
- **Stadsnatuurwandeling.** Gespecialiseerde natuurgidsen nemen je elke zondagvoormiddag mee naar de buurt van het Stadspark voor een wandeling met oog voor stadsvogels, vleermuizen en vliegende insecten.

Natuurgids Frans Druyts (met hoed) loodst een bonte groep natuur-in-de-stad-zoekers door het Antwerpse Begijnhof. (foto Stella Van Hofstraeten CVN)

Op stap met natuurgids Frans Druyts

De stadsnatuurwandeling werd uitgewerkt door onze collega's van Natuurpunt Educatie. Zij bepaalden een natuurrijke wandelroute door de stad en gaven een korte opleiding van twee halve dagen aan geïnteresseerde gidsen die de wandeling wilden begeleiden. Aanvankelijk stond het project ook open voor stadsgidsen, maar bij de voorbereiding bleek toch dat natuurgidsen de beste vooropleiding en achtergrondkennis hebben om een stadsnatuurwandeling te gidsen. Het enthousiasme bij de via het CVN gediplomeerde natuurgidsen om mee te werken aan het project was groot.

We gingen alvast mee op de eerste wandeling en zagen dat het goed was. De spits werd afgebeten door natuurgids Frans Druyts. Frans is een echte stadsmens met een sappig *Antwaarps* accent. Hij volgde 12

jaar geleden de cursus Natuurgids bij het CVN in Aartselaar. Sindsdien is zijn interesse voor de natuur en het milieu alleen nog maar gegroeid. Frans volgde de bijkomende vormingen tot compostmeester, herborist, milieugids, energiegids en landbouwnatuurgids. Hij is ook CVN-lesgever en vaste cursusbegeleider in het Antwerpse en draagt zo op zijn beurt als vrijwilliger bij tot het opleiden van nieuwe natuurgidsen.

De stadsnatuurwandeling

Een bont groepje geïnteresseerden daagde op voor deze eerste stadsnatuurwandeling. Een opmerkelijke deelnemer wees al meteen op de berk die groeit in de dakgoot van het Centraal Station. Behalve de olifanten paradeerden ook stadsduiven op het stationsplein. De gierzwaluwen kondigden mooi, helder weer aan. Frans loodste ons gezwind door de stadsjungle, netjes wachtend voor de rode verkeers-

lichten. We trokken via de Rooseveltplaats (vol platanen) naar de tuin van *Pax Christi*, een oude ommuurde stadstuin. Een oude pater met zijn bijbel in de hand wachtte ons op. Hij vertelde trots dat hij een bruine pater was van de orde van die-renvriend Sint-Franciscus. Ook heggenmussen, bladluizen en een vreemde boomschimmel trokken er onze aandacht.

De stad zit altijd vol geluid. Als je je oor richt op de natuur, merk je al gauw dat ook vogels daarin een behoorlijk aandeel hebben. Tussen de ronkende motorgeluiden door hoor je voortdurend kierende gierzwaluwen, tsjilpende mussen, koe-rende duiven en helder zingende merels.

Onze tocht leidde ons verder langs het mooie Begijnhof (een van de best verborgen plekjes van Antwerpen) en langs de tuin van het Rubenshuis (een waar mussenparadijs) waar we

Kan educatie de wereld redden? Als we het over natuur- en milieueducatie hebben, proberen we mensen 'liefde voor de natuur' bij te brengen. Dit wil soms aardig lukken, zeker als die educatie gepaard gaat met directe natuurbeleving. Maar wat als die liefde niet langer platonisch mag zijn, maar concrete gedragsveranderingen van ons vereist? Hier moeten we ons niet teveel illusies maken. Milieuconoom Aviel Verbruggen gelooft niet in overtuigen maar in het ingrijpen in 's mensen portemonnee, zo lezen we in de krant. Inderdaad gaan steeds meer experts ervan uit dat educatie, overtuigen alléén, niet werkt. Wil je blijvende gedragsverandering bereiken, dan is een mix van instrumenten nodig: economische, juridische en ook educatieve. Je zou kunnen stellen dat educatie je daarbij helpt om voor jezelf aanvaardbaar te maken waartoe je door andere maatregelen wordt verplicht. Een interessante vraag is dan wel hoe die andere maatregelen er gekomen zijn. Door educatie?

Paul Stryckers, directeur CVN

De Zoo kocht recentelijk de monumentale negenkoppige olifantenfamilie van de Zuid-Afrikaanse kunstenaar Andries Botha aan om zijn ‘jaar van de olifant’ te versterken. Ze zijn het uithangbord van het festival ‘O dierbaar Antwerpen’. Voor de duur van het festival zullen de olifanten over de kuierzone van het Astridplein de Zoo binnenwandelen. Daarna verhuizen ze naar Planckendael. (foto Stella Van Hofstraeten CVN)

BOEK-BESPREKINGEN

VOGELZANG IN BEELD

Pogingen om vogelzang via tekst weer te geven zijn al meermaals ondernomen. In de *CVN-krant* van juni 2006 bespraken we ‘Wat zingt daar?’ – van dezelfde (co-)auteur overigens– en veel eerder was er nog een publicatie in die zin. Nu is er in de populaire reeks ‘In beeld’ van IVN en KNNV-Uitgeverij de aflevering ‘Vogelzang’. Anders dan zijn voorganger(s) bespreekt het maar een beperkt aantal en dan nog erg bekende soorten. Maar dat is ook de bedoeling van deze educatieve reeks: mensen de ogen –in dit geval oren– openen en de, naar we hopen

figuurlijke, smaak te pakken doen krijgen. Laten we kort zijn: de eerste helft geeft interessante informatie over het hoe en waarom van vogelzang. Natuurgidsen hebben hier al voldoende aan om hun verhaal te onderbouwen. Een overzichtstabel geeft de maanden waarin de besproken vogels te horen zijn. Vijftien soorten worden voorgesteld. Van hun zang is er een muzieknotatie weergegeven, gebaseerd op vroegere publicaties. De auteur geeft terecht aan dat dit eigenlijk onbegonnen werk is –voor de meeste soorten dan toch, want de alom bekende Koekoek zingt wel ‘echte’ noten. Zelf heeft hij een poging met lettergrepen ondernomen. Mijn oordeel is: als je de zang van de soort kent, zijn het heel aardige pogingen! Of het een echte leek in vogelzang lukt om daarmee de vogel te herkennen, is nog de vraag. Maar ik denk dat dit een te streng oordeel is. Aangezien het om heel algemene vogels gaat, zal de zingende vogel wellicht visueel te lokaliseren zijn. De tabel biedt dan een prima steun om de zang beter te herkennen. Die kan immers ‘gestoord’ worden door de zang van andere vogels. Bovendien is het in het begin erg moeilijk om wat structuur te brengen in de verschillende vormen van vogelzang, wat nodig is om de zang beter te onderscheiden en te onthouden. Zelf herinner ik me hoeveel moeite ik had met de zang van Roodborst. Maar eens je

die zang a.h.w. ontleed hebt, vraag je je af waarom het allemaal zo moeilijk was. Zoals elk deeltje in deze reeks is er een uitklapkaart voorzien. In dit geval dus een snelle determinatietabel voor vogelzang. Het lijkt me leuk om dit als gids eens uit te proberen met jongeren maar ook met volwassenen. Wie laat ons weten wat de resultaten waren? We zijn benieuwd!

De Vos, D. (2007) Vogelzang in beeld, uitg. IVN / KNNV-Uitgeverij, geniet, 32 p., volledig in kleur, ISBN 978 90 5011 252 9, prijs: € 4,95.

P.S.

NATUUR OP EIGEN ERF

Als u vindt dat de landbouw in Nederland in niets lijkt op die in Vlaanderen, dan is dit ‘Ideenboek voor erven en platelandstuinen’ niets voor u. Maar als u van oordeel is dat de natuur in twee zo dicht bij elkaar gelegen landjes toch niet zo verschillend kan zijn, dan valt in dit originele en fraaie boek wel

even mochten verpozen met water en een zoetheidje. In de Kruidtuin aan de ‘bloedzuigersvijver’ lieten twee pronkerige winterkoninkjes zich goed zien. Hun jongen waren net uitgevlogen en de ouders deden erg hun best onze aandacht daarvan af te leiden. De wandeling eindigde in het Stadspark, een rustoord voor mensen en vogels. Het was een fijne, ontspannende wandeling geweest, Antwerpen heeft weer enkele van zijn geheimen prijsgegeven, althans toch aan ons.

Het was fijn te ontdekken dat er ook in de stad nog heel wat natuur leeft. Misschien is het

een en ander te rapen. Uiteraard zijn Ringslang en Boomkikker geen soorten die je zomaar op een Vlaams boerenerf kunt verwachten. Daarvoor moet je inderdaad in ‘Nederland kikkerland’ zijn. Maar de meeste besproken soorten zijn ook bij ons ‘normaal’ te noemen. Na inleidende hoofdstukken over natuur op het erf en historische ontwikkelingen van boerenerven wordt concreet ingegaan op de vraag hoe de natuur in de tuin te versterken. De hoofdmoot van het boek wordt gevormd door een overzicht van de Nederlandse provincies. Per provincie worden de er voorkomende landschapstypes voorgesteld en worden twee erven beschreven met informatie over het landschap en de aanwezigheid van natuur. Leuk is dat telkens ook de erfbezitters kort worden voorgesteld. Het voorkomen –met accent op de eerste lettergreep, maar het gaat ook op indien het accent op de tweede lettergreep gelegd wordt– van natuur op een boerderij is immers het resultaat van persoonlijke keuzen en inzet van de eigenaars. Het is wel niet steeds duidelijk of het nog om echte werkende boerderijen gaat. In een aantal gevallen is dit duidelijk niet meer het geval. Hier iets meer aandacht aan besteden had wellicht de aandacht van de doelgroep beroepslandbouwers nog extra kunnen stimuleren. Het boek is het werk van een hele ploeg medewerkers. De afwisseling van korte teksten

Wil je ook gaan stadsnatuurwandelen?

Van 13 mei tot en met 30 september vertrekt er elke zondag om 10u een natuurwandeling voor de ingang van de Zoo. De wandeling eindigt rond 12u30 in het Stadspark. Vooraf inschrijven is wenselijk, deelnemen kost 5 euro. Meer informatie over dit alles vind je op www.odierbaarantwerpen.be of bij de toeristische dienst van de stad Antwerpen op het nummer 03/232.01.03. Hier kan je ook de programma-brochure opvragen.

een boeiende uitdaging om ook in andere steden natuurwandelingen aan te bieden?

Stella Van Hofstraeten

en bijzonder mooie foto’s kan zeker inspirerend werken, voor erfeigenaars maar ook b.v. voor de CVN-landbouwnatuurgidsen. Op het eind is er een verklarende woordenlijst. Bij ‘haag’ staat er dat een haag minder strak gesnoeid is dan een heg. Gek dat ik dat net omgekeerd aanvoel. Soldaten vormen toch ook een (strakke) erehaag en geen ereheg. Een taalverschil tussen noord en zuid?

Van Herwaarden, G.-J. e.a. (red.) (2005) Natuur op eigen erf, uitg. Roodbont (voor België: Agora Uitgeverscentrum, Erembodegem), gebonden, 120 p., volledig in kleuren, ISBN 90 75280 74 2, prijs: € 24,50.

P.S.

HOOGSTAMFRUITBOMEN IN WEST-VLAANDEREN

West-Vlaanderen is een productieve provincie. Na een brochure over vijvers en poelen die eigenlijk in heel Vlaanderen

bruikbaar is (zie vorige CVN-krant) is er nu een lijvige publicatie over hoogstamfruitbomen. De *Nationale Boomgaardenstichting* heeft een belangrijke inbreng gehad in het project, maar een West-Vlaams expertcomité zorgde voor het provinciale accent. Van de meer dan 100 beschreven rassen kon het historisch West-Vlaams gebruik of de herkomst achterhaald worden. Hoe aanplanten, snoeien, ziekten voorkomen, oogsten en verwerken van het fruit, het komt allemaal aan bod. Van elke vrucht is een duidelijke kleurenfoto opgenomen.

AN. (2005) Hoogstamfruitbomen in West-Vlaanderen, uitg. Provincie West-Vlaanderen, paperback, 216 p., volledig in kleuren, te bestellen bij het Provinciaal Informatiecentrum Tolhuis, Jan Van Eyckplein 2, 8000 Brugge, tel. 0800/20.021, e-mail provincie@west-vlaanderen.be, de prijs bedraagt € 4,00.

P.S.

KORT GENOTEERD

DE WEEK VAN HET BOS VAN ZONDAG 7 T.E.M. 14 OKTOBER 2007

Dit jaar staat de 29ste editie van de Week van het bos op het programma. De Week van

het bos is een sensibilisatiecampagne van het *Agentschap voor Natuur en Bos* in samenwerking met de *Vereniging voor Bos in Vlaanderen* vzw. Een nieuwe Week van het bos betekent ook een nieuw thema. Dit jaar werken we rond de bosbeheerder. Voor vele bosbezoekers is de bosbeheerder immers een anonieme persoon. Met de ‘bosbeheerder in beeld’ wil-

len we de herkenbaarheid vergroten. Bosbeheer is geen exacte wetenschap maar een gevolg van menselijk handelen en de invloed van de natuur. Achter dat bosbeheer zitten mensen die hun ideeën en hun passie willen vertellen. Voor de openbare bossen zijn de boswachters het aanspreekpunt van het publiek. De boswachter is een figuur die vaak

tot de verbeelding spreekt en dikwijls clichématig een rol toebedeeld krijgt in velerlei verhalen. Maar wat doet hij echt in onze bossen? Voor privé-bossen ligt het nog moeilijker om de bosbeheerder en zijn werk/taken te (h)erkenneren. Er is geen visuele herkenning: een private bosbeheerder heeft immers geen groene uitrusting en geen typi-

sche boswachterhoed. En waar vinden we deze mensen? Naast de beseigenaars heb je ook nog een groep mensen die professioneel bij het bosbeheer betrokken zijn zoals de bosexploitanten en de bosarbeiders van het ANB. Op deze en andere vragen, gaan we dieper in tijdens deze week van het bos. Tijdens de week van het bos willen we ‘de

bosbeheerder’ een week in *the picture* plaatsen. Samen met alle bosbeheerders wil de Week van het bos een attractief en gevarieerd programma-aanbod in elkaar knutselen. Wil je op de hoogte blijven van de laatste weetjes van de Week van het bos campagne, dan kan je je gratis abonneren op de digitale nieuwsbrief. Inschrijven is heel

eenvoudig: zend een e-mail naar weekvanhetbos@vbv.be of surf naar onze website www.weekvanhetbos.be

Meer informatie over de activiteiten vind je terug in de programmakrant van de Week van het bos. Die kan je samen met de campagneposter aanvragen bij Veerle De Cock van het Agentschap voor Natuur en Bos in Brussel (veerle.decock@lne.vlaanderen.be).

PROVINCIE WEST-VLAANDEREN ONDER-STEUNT NATUURPROJECTEN

Tal van gemeenten, verenigingen of scholen zetten jaarlijks de schouders onder vele natuurprojecten. Gemeenten denken misschien aan de ontwikkeling van een gemeentelijke groenzone, verenigingen aan de aankoop van materiaal om hun natuurgebieden te beheren, scholen aan de ontwik-

keling van schoolreservaatjes, educatieve schooltuintjes, noem maar op ... Het provinciebestuur biedt graag een helpende hand. Subsidie is in vele gevallen een mogelijkheid, maar het provinciebestuur investeert even graag in het aanreiken van onze lesgevers ecologische siertuin, gebiedswerking...). Is je nieuwsgierigheid geprikkeld of kunnen wij iets betekenen voor jouw project? Aarzel niet om ons te contacteren.

Milieu, Natuur & Waterbeleid, Provincie West-Vlaanderen, Koning Leopold III-laan 41, 8200 Brugge, tel. 050/40.32.72, fax 050/40.33.76, natuurbeleid@west-vlaanderen.be, www.west-vlaanderen.be/leefomgeving/natuur/reglementen.htm

NATUURLIJK WEST-VLAANDEREN

Wie aan West-Vlaanderen denkt, weet zeker enkele van onze natuureparks liggen. Het Zwin, het Bulskampveld, de Palingbeek, de Kemmelberg of de Blankaart ... het zijn alle gebieden met de nodige naam en faam, zelfs over onze provinciegrenzen heen. Maar er is meer! In elke West-Vlaamse gemeente is er wel –al dan niet goed verscholen– een gebied dat de moeite waard is, maar dat op de een of andere wijze totnogtoe aan onze aandacht

ontsnapte. Daarom dit boek van 160 p.: een gebiedsdekkend overzicht per West-Vlaamse gemeente met alle natuurlijke plekje's. In het boek beschrijft auteur Herman Dierickx 150 West-Vlaamse natuurgebieden gemeente per gemeente met de natuurtroeven en info om ze zelf te bezoeken. Ieder beschreven natuurgebied is in dit boek geïllustreerd met unieke foto's door Marc Sloodmaekers. Met deze uitgave hopen wij U te boeien en te verrassen en wie weet ook inspiratie te bieden voor een uitstap of wandeling met de familie. Trek er dus op uit op zoek naar natuurrijk West-Vlaanderen.

Het boek kost € 24,95 en kan besteld worden bij het Provinciaal informatiecentrum Tolhuis, Jan Van Eyckplein 2, 8000 Brugge, tel. 0800/20 021, e-mail provincie@west-vlaanderen.be, www.west-vlaanderen.be/informatiecentrum

PAARSE STRANDLOPER

Kom alles te weten over Paarse Strandlopers en Steenlopers op “de Vlaamse rotskust”. Deze kleine waadvogels zijn karakteristieke doortrekkers en wintergasten van het Noordzeestrand, in het bijzonder op de stenen strandhoofden en staketsels. Al wie al eens op een winterse dag een staketsel is opgewandeld heeft met één of beide soorten zeker al kennis gemaakt. De gedreven West-Vlaamse ornitholoog-vrijwilliger Marc Becuwe verzamelde een

enorm aantal gegevens van tellingen van beide soorten langs de hele Vlaamse kust over een periode van maar liefst 60 jaar. Het rapport is in een luchtig boek weergegeven met talloze oude en recente foto's die vaak typisch gedrag illustreren. De uitgave kwam tot stand met financiële steun van het provinciebestuur van West-Vlaanderen.

Dit boek is te verkrijgen aan € 22,50 bij het Provinciaal Informatiecentrum Tolhuis (zie hiervoor).

NIEUWS UIT DE PROVINCIES

OOST-VLAANDEREN

VIERDE BOSGIDSEN-DAG DRUK BIJGEWOOND

Op woensdag 2 mei waren niet alleen de zon maar ook een veertigtal bosgidsen in Ename van de partij voor de vierde Bosgidsendag. Hoofdthema was historische bos ecologie. Guido Tack is beroepshalve inspecteur bij het agentschap **Inspectie RWO** (Onroerend Erfgoed). Maar ook zijn vrije tijd wordt besteed aan de bescherming en het beheer van ons landschap, als een van de beziers van de werkgroep rond het Bos t'Ename nabij Ouden-aarde. Historische ecologie ontstaat uit een samenwerking van allerlei (hulp)wetenschappen en technieken, zoals bodemkunde, plantkunde, ecologie, geschiedenis, heemkunde en 'oral history'. Het ligt voor de hand dat het verzamelen van

alle gegevens heel veel tijd kost. Maar de verkregen informatie is onmisbaar voor het opmaken van een beheerplan. Tack waarschuwde meteen voor een misverstand: historische ecologie dient niet om een toekomstig beheer te bevriezen door het exclusief op het verleden af te stemmen. Maar ze draagt wel een aantal gegevens aan waarover een beheerder zich moet uitspreken, op basis van een grondige evaluatie. De namiddagwandeling in en om het Bos t'Ename was daarvan een prima illustratie. Tack confronteerde de deelnemers met een aantal historische elementen en koppelde daar meteen aan welke afweging werd gemaakt tot het al dan niet in stand houden ervan. Een historische kavelgrens die teruggaat tot een van de oudste voorbeelden van herbebossing in onze gewesten wordt zorgvuldig in stand gehouden, ook in zijn fysieke verschijningsvorm. Hetzelfde geldt voor een oude middeleeuwse 'konijnenwarande'. Van de verschillende 'tirailleurputten' uit de Tweede Wereldoorlog die in het bos

werden teruggevonden, wordt er één in zijn oorspronkelijke staat behouden. De resten van een betonnen windmolen laat men staan omdat hij bij een aantal mensen uit de omgeving bijzondere associaties oproept, maar er wordt geen behoud op langere termijn nagestreefd. Op het einde van zijn voordracht in de ochtend werd de bosgidsen gevraagd of ze historische gegevens in hun verhaal integreren. Dit bleek op een aantal plaatsen al wel het geval: het Drongengoed, Zoniënwoud, Zoerselbos, ... Guido Tack gaf aan dat zijn historisch onderzoek zo'n negen jaar gekost heeft. Bosgidsen moeten zo ver uiteraard niet gaan; toch is het nuttig dat ze op zoek gaan naar een aantal bronnen over hun gebied en de daaruit verzamelde gegevens verwerken in hun educatieve activiteiten. CVN zou in samenwerking met het Agentschap bevoegd voor het onroerend erfgoed de bosgidsen periodiek kunnen informeren van nieuwe historische informatie die beschikbaar komt voor bepaalde gebieden. Dit zou via een e-zine kunnen. Een ander onderdeel van de dag was een bespreking van de enquête die onder de bosgidsen was georganiseerd rond hun inzetbaarheid. Paul Stryckers bracht een overzicht van de resultaten. Bosgidsen kennen een ruime waaier aan doelgroepen. Alleen jeugdverenigingen worden minder bereikt. Er is eveneens een veelheid aan opdrachtgevers. Hoewel aanvankelijk zo bedoeld in het project, zijn het **Agentschap voor Natuur en Bos** noch de bosgroepen de belangrijkste opdrachtgevers. De frequentie aan activiteiten lag eerder aan

de lage kant. Toch waren de meeste bosgidsen hiermee tevreden, hoewel het voor een aantal wel 'wat meer mocht zijn'. Een belangrijke nuance hierbij is dat de enquête gericht was op activiteiten die officieel als bosgids werden verricht; heel wat bosgidsen zetten gewoon hun werk als natuurgids verder, maar nemen daar de extra verworven competenties in mee. Besproken werd op welke manieren we de inzetbaarheid kunnen verhogen. Dit zou kunnen via bijzondere pagina's op de websites van CVN, VBV, Inverde, enz. CVN zal hier toe een voorstel uitwerken en voorleggen aan de bosgidsen. Vast onderdeel op een Bosgidsendag is de bijdrage van de **Vereniging voor Bos in Vlaanderen** geworden. Beleidsmedewerker Rik De Vreese gaf toelichting bij het heikele punt van de bosuitbreiding. Er zijn heel wat goede intenties geformuleerd, maar om de beloofde bosuitbreiding aan het huidige tempo te realiseren hebben we nog tachtig jaar nodig, aldus De Vreese. De deelnemers luisterden geboeid naar de koppeling die werd gemaakt met het klimaatbeleid en kregen tips om in eigen gemeente de problematiek van de bosuitbreiding aan de orde te stellen.

Dank aan allen die deze zeer geslaagde dag mogelijk maakten: Guido Tack en het agentschap Inspectie RWO, Rik De Vreese en de VBV, Marie-Claire Van der Donck en haar medewerkers van het Provinciaal Archeologisch Museum Ename en Pieter Blondé, educatief medewerker Oost-Vlaanderen van CVN.

Paul Stryckers

LIMBURG

NATUURGIDSENTIJD-SCHRIFT ERICA IN NIEUW KLEEDJE

De 35ste jaargang van het tijdschrift van de Werkgroep Limburgse Natuurgidsen heeft een nieuwe gedaante aangenomen. Het tijdschrift gaat nu op een kleiner formaat maar is volledig in kleuren uitgevoerd. Het eerste nummer van 2007 blikt terug op de viering van 35 jaar WLN, zet een aantal cursussen in de kijker en besteedt aandacht aan allerlei facetten van NME in Limburg.

Meer informatie op het provinciaal secretariaat van CVN.

PETRA EVEN WEG

In het kader van bevallingsverlof en moederschapsrust wordt educatief medewerkster Petra Haesen in de zomermaanden vervangen door Gaby Lormans. Petra is inmiddels de fiere moeder geworden van Mathias. Proficiat!

ANTWERPEN

SFEERBEELD UIT EEN CURSUS

In vorige CVN-krant stond een stukje van stagiair SCW Jan Rombouts. Hij ontwikkelde een reeks vervolgmodules op de cursus natuurgids, gericht op werken met mensen met beperkingen. Deze vervolgmodules worden druk bijgewoond. Hierbij enkele sfeerbeelden van de cursus 'gidsen in de natuur met personen met een motorische stoornis en rolstoelgebruikers' te Kalmthout.

foto Jan Rombouts

foto Jan Rombouts

Het gezelschap luisterde geboeid naar Guido Tack die aantoonde hoe ingrepen in een ver verleden nog steeds doorwerken in de huidige bosflora en –vegetatie. (foto Paul Stryckers CVN)

VAN HET SECRETARIAAT

IN MEMORIAM STAF LEMMENS

Op 11 maart overleed onverwacht in zijn woonplaats te Sint-Job-in-'t-Goor natuur- en bosgids Staf Lemmens. Hij werd 71 jaar. Staf was het prototype van de optimistische en altijd klaarstaande vrijwilliger. Zijn inzet was even veelzijdig als onvermoeibaar. Als natuurgids kwam hij terecht bij VMPPA waar hij tot op het einde van zijn leven lid was van het provinciaal bestuur. Van daar uit was hij ook lid van de raad van bestuur van CVN. In zijn woonplaats was hij medeoprichter van het Natuureducatief Centrum 't Kerkuiltje en ondervoorzitter van de lokale milieuraad. Enkele jaren geleden werd hij bosgids. Ook dit nieuwe engagement werd enthousiast opgenomen en zo werd Staf onlangs ook bestuurder van de Bosgroep Antwerpen Noord. Naast dit alles vond Staf toch nog de tijd om op regelmatige basis te komen bijspringen op het landelijk secretariaat, samen met zijn 'spitsbroeder' Robert Gallis. Vanuit zijn welbespraaktheid zorgde Staf daarbij steeds voor de nodige animatie, zodat geen enkele klus saai dreigde te worden. We bieden zijn echtgenote Annie en zijn overige familieleden onze oprechte wensen van deelneming aan. We zullen zeker beantwoorden aan de oproep op zijn doodsbericht en hem in onze herinnering bewaren.

Paul Stryckers

Aansluitend publiceren we
volgens ingezonden bericht
over het overlijden van Staf.

Dankbaar voor Staf Lemmens

Een paar jaar geleden kreeg ik mijn 'natuurgidsbadge' uit de handen van Staf Lemmens. Erg veel gidsen kende ik nog niet, maar Staf wel. Wie één keer met hem was gaan wandelen vergat hem nooit. In tegenstelling tot de lessen in de cursus, die leerden dat je 'niet té dikwijls het woord moet voeren', vertelde Staf van begin tot einde, soms snakkend naar adem, want er was zoveel te vertellen en er was zoveel te zien en te weten en Staf wist zoveel, en het verveelde nooit! Zijn enthousiasme beperkte zich trouwens niet tot de wandelingen, dat merkte ik al direct bij de eerste vergadering met hem! Verleden zomer ging ik met hem een wandeling voorbereiden, in Westmalle, en die hebben we afgesloten met een goeie Trippel, en nog een. Wat ben ik daar nu dankbaar voor. Want ik heb gemerkt dat Staf niet alleen veel wist, maar ook heel veel 'hield van'. En dat maakt de goede gids: je moet van de wereld houden, je moet van de schepping houden, je moet kunnen bewonderen en verbaasd kunnen blijven. Niet enkel om alle biologische en fysische processen en mechanismen, om de diversiteit en de evenwichten, maar vooral om de harmonie, de schoonheid, het verborgene. Het is een spirituele, een mystieke dimensie en ervaring, een 'onderdompeling' in de natuur. Staf gaat nu een nieuwe wereld in, een andere realiteit. Met een goede gids aan zijn zijde. Wij zullen hem missen, we zullen hem vooral dankbaar herinneren. Hij heeft ons veel gegeven, veel leren zien, veel leren voelen, veel leren houden van.

Tot weersiens,

Frank Michiels,
natuurgids te Schoten

AFSCHEID VAN JOS VANBRABANT EN FRANÇOIS JANS

Kort na elkaar namen twee (oud-)penningmeesters afscheid van de raad van bestuur. Jos Vanbrabant kwam meteen als penningmeester in het bestuur eind 1993, na het overlijden van Anita Brems. Op die manier zorgde Jos ervoor dat de continuïteit van bestuur ook op het vlak van deze minder 'populaire' materie gewaarborgd bleef. Tijdens zijn bestuursperiode maakte CVN financieel moeilijke tijden door, nadat de beloofde verhoogde subsidies van het decreet van 1995 uitbleven. Door het bestuur op tijd opmerkzaam te maken op de verslechterende situatie, konden de nodige inspanningen worden gedaan om bijkomende financiële middelen te verwerven en aldus het ergste te voorkomen. In 2002 werd de fakkel overgenomen door François Jans. Jos bleef tot eind 2006 nog wel gewoon lid van de raad van bestuur. François ontloopte zich in korte tijd tot iemand die heel bedreven is in het ontwikkelen van vernuftige excelprogramma's. In 2006 werd een elektronisch tijdregistratiesysteem voor het personeel in gebruik genomen, dat rechtstreeks doorkoppelt naar een analytische boekhouding. Dit alles ging gepaard met een inzet die deze van een 'normale' vrijwilliger ruim overstijgt. De verplichte omschakeling naar het wettelijke boekhoudsysteem en het in dienst treden van Guy Lacroix als boekhoudkundig medewerker maakten dat François het tijdstip aangebroken achtte om een stap opzij te doen. Aan gezien de huidige bestuursperiode eind dit jaar afloopt, werd geen nieuwe penningmeester aangesteld maar neemt de raad van bestuur collectief deze verantwoordelijkheid op. Bedankt Jos en François en het ga jullie goed!

NIEUWE VERZEKERINGSPOLIS OOK VOOR CURSISTEN

CVN sloot een vernieuwde verzekeringspolis af. Die is volledig conform de nieuwe wettelijke bepalingen inzake het vrijwilligerswerk. Net zoals voorheen wordt de burgerlijke aansprakelijkheid van de cursusmedewerkers verzekerd. Ook het ongevalrisico is verzekerd; de verzekerde bedragen werden aangepast aan de in de sector gebruikelijke tarieven. Nieuw is dat nu ook alle cursisten verzekerd zijn tegen ongevallen. De premie is in de cursusprijzen inbegrepen.

VMPPA-SECRETARIAAT VERHUIST NAAR MEIR

Het bestuur van de Vereniging voor Milieu-educatie Provincie Antwerpen –zeg maar de Antwerpse natuurgidsen– is ingegaan op het voorstel van CVN om het VMPPA-secretariaat over te brengen naar het landelijk secretariaat van CVN. Daar zullen dus voortaan de VMPPA-vergaderingen plaatsvinden. CVN en VMPPA verhuisden samen naar een grote kelderruimte om hun archieven en materiaal te stockeren. Let wel: op het landelijk CVN-secretariaat is niet permanent iemand van VMPPA aanwezig. U kunt er wel terecht voor wandelkalenders en om terreinstudies van cursisten in te kijken. Voor specifieke vragen belt u rechtstreeks naar het VMPPA-telefoonnummer: 0475/66.87.51. VMPPA heeft ook een nieuw e-mailadres: vmpavzw@vmpa.be

INFO

CVN-LANDELIJK SECRETARIAAT:

Meir 44a 2000 Antwerpen
03/226.02.91, fax 03/233.59.97,
info@c-v-n.be
www.c-v-n.be

Stafmedewerkers:
Paul Stryckers, directie, redactie CVN-krant
paul.stryckers@c-v-n.be
Ilse Snoeck, administratie
ilse.snoeck@c-v-n.be
Stella Van Hofstraeten, ondersteuning vrijwilligers
stella@c-v-n.be
Ellen Vandenplas, IKZ, lokaal duurzaam beleid en EDO
ellen.vandenplas@c-v-n.be
Guy Lacroix, boekhouding,
guy.lacroix@c-v-n.be

CVN IN DE PROVINCIES:

ANTWERPEN
Educatief medewerker: Bea Verreet
Meir 44a, 2000 Antwerpen
03/226.02.91
bea.verreet@c-v-n.be

LIMBURG
Educatief medewerker: Petra Haesen
CVN-Werkgroep Limburgse Natuurgidsen
Het Groene Huis, Domein Bokrijk, 3600 Genk
011/26.54.82
cvn.limburg@telenet.be

OOST-VLAANDEREN
Educatief medewerker: Pieter Blondé
Geen provinciaal secretariaat
055/33.54.49
pieter.blonde@c-v-n.be

VLAAMS-BRABANT
Educatief medewerker: Christy Vanfraechem
Villa Coremans, Gelrodeweg 2, 3200 Aarschot
016/35.30.96
cvn@rlnh.be

WEST-VLAANDEREN
Educatief medewerker: Ann D'Heedene
Geen provinciaal secretariaat
050/82.57.26
cvn.westvlaanderen@skynet.be

ABONNEMENT CVN-KRANT

Een abonnement op de CVN-krant is in principe gratis. U moet u altijd aanmelden als abonnee, via mail, telefoon, fax of brief.

We nodigen u wel uit om een vrijwillige bijdrage te betalen. Dit helpt ons niet alleen het tijdschrift maar ook de kosten te drukken. We zijn zo vrij om tweemaal per jaar een overschrijvingsformulier mee te sturen: in het eerste (maart) en derde (september) nummer. Dit gebeurt automatisch naar alle abonnees. Een formulier in september betekent niet dat u –mocht u dit wensen– nog niet zou betaald hebben...

Opgelet: betalen geldt niet als aanmelding voor een abonnement. Gelieve dit steeds te doen op de manier zoals hierboven aangegeven!